

Els 80 anys de Montserrat Vayreda

Amb motiu del vuitantè aniversari de la poetessa empordanesa, s'han programat tot un seguit d'actes d'homenatge que van començar el diumenge 25 d'abril al santuari de la Mare de Déu del Mont i es clouran el dia de sant Esteve a l'ermita de Santa Eugènia d'Avinyonet de Puigventós.

No hi vaig pujar, al Mont, portada pel desig de contemplar la més que notable altitud del lloc. Però feia anys que tenia aquest camí en el meu ànim. No hi vaig pujar, com Petrarca al Mont Ventós, perquè el dia abans hagués llegit a Titus Livi el passatge en el qual Filip de Macedònia pujava al mont Hemos de Tessàlia, per veure des del seu cim dos mars, l'Adriàtic i l'Euxí. Hi vaig pujar el diumenge després de Sant Jordi perquè durant tot el dia el Mont es va omplir de familiars, amics i admiradors de Montserrat Vayreda que volien mostra-li el seu afecte en aquesta allargada celebració dels seus vuitanta joiosos anys. El bisbe emèrit de Girona, Jaume Camprodon, va concelebrar una missa al matí, cantada per la coral del CEIP Sant Pau de Figueres, dirigida per Carme Castelló, que també va oferir un recital de cançons a la tarda. Abans, a primera hora de la tarda, en l'església del santuari plena de gom a gom, una Montser-

rat Vayreda pletòrica rebia la salutació de l'alcaldesa d'Albanyà, escoltava amb la seva murrieria habitual dibuixada al rostre les paraules amigues de Josep Valls, que va enfilat, un rere l'altre, records d'una vida rica de coneixences, de vivències, de versos ben dits i de viatges, també de viatges, passió compartida pels dos bons amics escriptors. Des de la lectura del seu poema sobre l'Empordà al bell mig de l'escena del teatre grec d'Epidaure, a l'eclipsi en plena escalinata de la romana església de la Trinitat dei Monti, vam viatjar per Grècia, Itàlia o Israel. Tot seguit M. Àngels Aupí va recitar, acompanyada al piano per Pere Puig, uns poemes escollits de Vayreda, entre els quals *Marró*, *Xiprers* o *Enyorament*, amb la música que fa anys hi va posar Lamote de Grignon. Els pintors amics, Roura, Ministrall i d'altres la van obsequiar amb unes aquarel·les delicioses disposades dins d'un àlbum. I un altre àlbum rebrà Montser-

Montserrat Vayreda, jove.

rat Vayreda al final d'aquest seu any, el que l'emprenedor i eficient Enric Sala va encetar diumenge amb signatures i dedicatòries de tots

aquells que vulguin deixar uns mots escrits per a l'amiga. El sol cremava ja les muntanyes en el seu descens cap a la posta quan iniciàvem el nostre descens cap a la plana. Els actes d'homenatge, coordinats per la infatigable Anna M. Velaz, continuen amb una taula rodona, exposicions sobre la seva vida i la seva obra, reedicions i edicions d'inèdits, lectures de poemes. I en aquells llocs que formen part de la geografia literària de l'escriptora, Lladó i Figueres. I amb la participació de tot tipus d'institucions. Perquè, com diria Petrarca, encara que el Mont sigui alt, més elevat és l'intel·lecte humà, i Montserrat Vayreda n'és una mostra impecable.

Mariàngela Vilallonga

Recordant M. Àngels Anglada

El 23 d'abril, diada de Sant Jordi, va fer cinc anys que M. Àngels Anglada ens deixava. L'Agrupació de Cultura Atenea del Casino Menestral de Figueres va voler recordar-la amb una taula rodona en què van participar Eusebi Ayensa, Dolors Condom, Joan Ferrerós, Assumpció Heras, Jordi Pla i Mariàngela Vilallonga. L'acte es va convertir en un sentit homenatge a l'escriptora, la mestra, l'amiga.

Al llarg dels anys, a la Biblioteca del Casino, espai habitual d'Atenea, freqüentat sovint per M. Àngels, s'havien presentat cadascun dels llibres que publica-

va. Aquells actes, concorreguts per molts lectors i amics, depassaven sempre l'estricta esdeveniment literari i constituïen un motiu de reconeixement i admira-

M. Àngels Anglada, l'any 1980.

ció a la persona afable i propera, a la ciutadana compromesa, des dels temps més difícils, perquè cap sofriment humà no li era aliè. En aquell mateix marc ella va fer possible que poguéssim escoltar un dia –impressionats i expectants– la veu i el violí del veritable violinista d'Auschwitz, Jacques Stroumsa.

La calidesa que el mateix dia del cinquè aniversari del seu traspàs es respirava a la sala Abdó Tarrades de l'escola Sant

Vicenç de Paül –seu provisional d'Atenea durant les obres de remodelació del Casino– recordava altres vetllades de la densitat emotiva de la suara esmentada. El record feia present tot allò que l'absència no havia aconseguit de desdibuixar. Els components de la taula rodona revien les seves experiències prop de l'autora en desvelar aquells records personals servats a la memòria. Joan Ferrerós, escriptor i professor de l'IES Ramon Muntaner, va pre-

sentar els ponents i va actuar com a moderador. Va recordar també la primera presentació que M. Àngels li va demanar de fer d'un llibre seu, *Viola d'amore*. Assumpció Heras, professora de l'IES Alexandre Deulofeu i bona coneixedora de l'obra i la trajectòria angladiana, va destacar la generositat i la disponibilitat constants que l'escriptora mostrava envers el jove estudiós que se li apropava. Eusebi Ayensa, curador de les obres completes de M. Àngels Anglada i professor de l'IES Narcís Monturiol i de la UdG, va fer notar la perfecció amb què s'entretexien i es feien presents la literatura clàssica i el món grec en la seva obra de creació; segons l'hel·lenista només els millors escriptors hi poden reeixir.

Dolors Condom, que havia estat companya d'estudis de M. Àngels, va evocar la vida universitària de la postguerra, quan totes dues estudiaven Filologia Clàssica a la Universitat de Barcelona. La llatinista va recordar-la com una jove jovial i senzilla, plena d'inquietuds intel·lectuals i socials, apassionada pels autors clàssics, tan presents després en la seva carrera literària.

Jordi Pla, professor de l'Institut Alexandre Deulofeu, va desgranar records ben emotius lligats a l'amistat que els unia i va incidir en el vessant més

humà de l'homenatjada, en destacar que va ser, a més d'una gran escriptora, una persona bona.

Mariàngela Vilallonga, catedràtica de llatí de la UdG, evocà la relació de la nostra autora amb la Universitat de Girona i va anunciar la imminent creació de la Càtedra M. Àngels Anglada, que, promoguda per aquesta universitat, comptarà amb la col·laboració de l'Ajuntament de Figueres, l'Institut d'Estudis Catalans, l'Institut Català de la Dona, la Institució de les Lletres Catalanes i l'Ajuntament de Vic. La Càtedra, projecte gestat des de fa temps amb entusiasme i fermesa per Vilallonga, serà finalment una realitat que possibilitarà fomentar estudis especialitzats sobre l'obra i la trajectòria de la intel·lectual. Aquesta excel·lent notícia juntament amb la de la convocatòria del premi de narrativa M. Àngels Anglada per part de l'IES Muntaner de Figueres són el just reconeixement de la societat a la trajectòria intel·lectual i humana de l'escriptora, i cal pensar que també la garantia que la seva obra pervisqui entre les properes generacions. Amb aquest desig ens fem nostres els versos que ella va escriure en la mort de Josep Pla: «No et podrà retenir la terra avara [...] / A despit de la mort ets nostre encara, / mentre llegeixin ulls romandràs viu».

Anna M. Velaz i Sicart